

Vogel van papier

Driemaandelijks tijdschrift
Jaargang 11, Nummer 4
Oktober-november-december 2005
Afgiftekantoor: 8560 Wevelgem 1

België-Belgique
P.B.
8560 Wevelgem 1
3/5721

Aan:

V.u.: E. Debrouwere
Olmenlaan 30
8560 Moorsele

IN DIT NUMMER:

Een kerstbriefje van Inge	2
Wel en wee...	3
De deur van Inge's huis	10
Prijs Prof. Vandepitte	12
Praktische Info	14

Een Kerstbriefje van Inge

Hoe zal kerstmis zijn...

'k Vraag het me af:

Hoe zal kerstmis zijn voor Gustavo? Ik ken hem ongeveer twee maanden en probeer elke week langs te gaan bij hem thuis. Hij is 18 jaar oud en heeft een fysieke en mentale handicap die eigenlijk op zich niet zo erg is, maar hij wordt erg verwaarloosd. Vroeger kon hij zelfs voetballen. Nu ligt hij op twee houten planken in een hok dat eigenlijk als caviahok dienst doet. De vliegen doen zich tegoed aan het vocht op de doorligwonden en zijn voeten zijn gezwollen en heel koud. Iemand gaf me terstond enkele paren warme kousen toen ik het teneergeslagen vertelde. "Een slechte moeder", zei iemand me, maar ik probeerde me alleen maar af te vragen wat ik zelf zou doen in die situatie..Als ik al overhoop lig van een klein beetje miserie, hoe zou het dan zijn als alles miserie is.

En voor Karina. Ook zij is achttien jaar oud. Ze heeft twee kindjes ("tweede graad ondervoed", zou het medische dossier zeggen.) en ze heeft ook een ernstige hartafwijking, opgelopen begin dit jaar door een aanval van acuut gewrichtsreuma. Ze wordt heel snel moe, vooral bij het wassen van de kleren. De vader van haar kinderen is twintig jaar, ziet verder leven met haar niet echt meer zitten en lonkt naar andere meisjes. Als zij daar een opmerking over maakt, komen er klappen van. zoals vorige zondag : een blauw oog, enkele gekneusde ribben, en overal blauwe plekken. "Maak maar je pak en zak, ik heb je niet meer nodig, je bent alleen maar een last voor mij"

En Kerstmis voor Martha. Herinneren jullie haar nog? Ik schreef enkele jaren terug over haar toen ze haar eigen kind-

je liet doodgaan. Vorige week kwam ze op de consultatie met gezwollen ogen van het huilen en een gezwollen pols, gebroken toen ze viel om een schop van haar man in haar zwangere buik te ontwijken.

Geweld door miserie, miserie door geweld, altijd maar voort: een vicieuze cirkel. Maar ik blijf weigeren de schuld aan de mensen zelf te geven, al zijn hun daden zo erg, Nabij zijn en altijd maar opnieuw verdergaan, samen op weg en ooit zal het keren, dat hopen we althans. Soms vrees ik weg te zinken als in een moeras, weg te zinken door de wanhoop en machteloosheid, maar telkens weer zijn daar de mensen, diegenen die veel méér miserie kennen dan wij, die me weer recht helpen en de kracht geven om verder te gaan.

En voor ons, hoe zal Kerstmis dit jaar zijn ?

Ik hoop dat het een mooi en eenvoudig gebeuren zal worden, waar iedereen zich goed bij kan vinden. Vorig jaar bakten we oliebollen en "pristiños" en het was zoete inval. Bijna gans de familie van Saulo kwam langs. En we vertelden bij kaarslicht enkele kerstverhalen en ook nog het verhaal van Hansje en Grietje, want we hadden een echt peperkoekenhuisje met een kaarsje erin. En toen het verhaal gedaan was, werd het huisje in 1,2,3 opgegeten. Dit jaar? Ik weet het nog niet. Het verhaal van het meisje met de zwavelstokjes heb ik altijd mooi gevonden.

Wij wensen jullie allemaal een Zalig kerstfeest en Gelukkig Nieuwjaar.

Saulo, Inge, Sarah, Lien, Elisa en Amelie.
Zambiza, 1 december 2005

Wel en wee...(I)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

Even ter informatie vooraf:

De officiële ontwikkelingssamenwerking van uit België in Ecuador verloopt langs de BTC (Belgische Technische Coöperatie)

Op hun website www.btcctb.org/doc kunt u terugvinden dat er ook een vierjarenplan loopt onder de vlag 'Fortelacimiento de los servicios publicos de salud en el distrito metropolitano de Quito' , 'Versterken van het publiek aanbod inzake gezondheidsaanbod in de hoofdstad Quito'. In de berichten van Inge is herhaaldelijk sprake van samenwerken, van discussie rond aanpak enz.. Over dit grootschalig en vrij duur project heeft Inge haar bedenkingen. Ze wil haar kleinschalige aanpak inzake sociale zekerheid verder uitbouwen en ziet dit niet als een opponent maar veeleer – als men het van uit de BTC tenminste wil bekijken – als een complementair project dat van uit een andere aanpak eenzelfde doel wil bereiken nl. gezondheidszorg als basisrecht, ook voor de minstbedeelden, op een degelijke wijze aanbieden.

Het feest van San Miguel:

San Miguel is de patroonheilige van Zambiza, het dorp waar Inge woont. Ieder jaar zijn er dagenlange feesten: een soort 'kermis'. De aanloop wordt voorbereid door dagen na elkaar het beeld van het ene huis naar het andere te dragen en het daar voor een nacht te laten verblijven. Dit gaat gepaard met telkenmale een optocht(je) met de nodige muziek, gespeeld door de dorpsfanfare, die om de haverklap hetzelfde deuntje herhalen, achternagelopen door heel wat 'feest'vierenden. Eenmaal het beeld is aangekomen in het huis van de uitverkorenen – ieder jaar veranderen die – moeten die dan de groep 'trakteren'. Op zondag is er dan het grote feest: misviering, optocht en daarna veel eten en vooral drinken, waarbij velen in hogere... of is het lagere... sferen terecht komen....

12 september 2005

"teken van leven"

Ik ben intussen ook begonnen op de universiteit... Hoewel men meer tijd van mij verwacht, heb ik gezegd dat ik per week 16 uur voor hen kan werken, dus op maandag en dinsdag. Op woensdag kan ik dan nog andere dingen in het programma opnemen zoals Memisa, eigen papieren in orde brengen (ik haalde al mijn nieuw rijbewijs, bracht mijn belastingbrieven en facturen al bijna helemaal in orde, ben bezig met de legalisatie van mijn "Masterdiploma" en ik moest dringend ook nog naar de tandarts enzovoort). Op de universiteit ben ik bezig met een project dat gefinancierd is door de Wereldgezondheidsorganisatie. Ik help met het uitwerken van een onderwijsmethodologie en -richtlijnen om "onderzoek binnen de gezondheidssector" op de correcte manier te onderwijzen. In het Engels

heet het project : "Multisectorial participatory development of guidelines for Health System Research Methodology Training", een mondje vol en moeilijk te vertalen, maar het gaat dus over een nogal theoretische analyse op "meta"-niveau, behoorlijk moeilijk... Dat betekent wel dat men erin gelooft dat ik hier iets zinvol kan doen. Laat ons hopen! Het zou binnen een tiental weken klaar moeten zijn - zie verder 8 december- en dan zou ik graag binnen de unief werken aan een "sociaal onderzoek over sociale zekerheid". Ik hoop deze week nog met de directeur van het instituut erover te kunnen praten... en hem er warm voor te krijgen.

En dan is er nog zoveel dat moet gebeuren. Veel tijd om terug te denken over de voorbije maanden kreeg ik nog niet en nog minder om er iets over op papier te zetten. Enkele patiënten

Wel en wee...(2)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

hebben de komende dagen echt wel een intensieve begeleiding nodig in verband met diagnose en start van behandeling. o. a. een meisje van 19 dat al twee kindjes heeft en in april acuut gewrichtsreuma gekregen heeft, met een zwaar hartletsel tot gevolg... En er is een kindje van drie maanden oud dat een veel te kleine schedelomtrek heeft en dat helemaal niet reageert op licht... Een correcte diagnose moet nog gesteld worden... Allemaal werk voor komende week...

21 september

Vandaag een goede dag gehad op de unief : goed en heel eerlijk gesprek met de directeur van het instituut, o.a. over "ontwikkelingssamenwerking". Met hem zit ik zeker op eenzelfde lijn wat gedachten en ook houding en handelen betreft. 'k Ben misschien wel minder alleen dan ik dacht in al mijn gepeins en gepieker. Mijn contract zullen we morgen ondertekenen: ik ben vanaf dan "investigador y docente" aan de Pontificia Universidad Catolica del Ecuador. Inhoudelijk betekent het dat ik zowel aan projectidentificatie als -ontwikkeling (o.a. dat sociaal onderzoekswerk over sociale zekerheid in Pomasqui) zal doen, alsook les geven en ook verantwoordelijk zijn voor hun tijdschrift dat een twee tot drie keer per jaar uitkomt. 't Zal dus hard werken blijven maar ik heb temeer energie daar ik voel dat ik er op mijn plaats zit.

9 oktober: "we leven nog"

We leven nog hoor... maar er wordt gewerkt... "van 's nuchtens vroeg tot 's oavens loate". Vele dingen zijn "dringend". Voor donderdag "mag" ik nog een kleine "conferentie" voorbereiden voor zo'n 500 pas afgestudeerde dokters. Onderwerp: "participatie van de bevolking binnen de gezondheidssector". En woensdagavond is het "beeld van San Miguel" hier op be-

zoek in ons huis. De pastoor heeft beslist dat deze maand het beeld van huis naar huis verhuist en dan wordt er ne pater-noster gebeden, en komt er zo'n 100 man binnen, en "mag" iedereen iets eten en drinken. Ik weet nog niet wat we juist zullen doen, maar 't belooft. Wat mij betreft: helpen en vooral "ondergaan", want erin komen in "idolatrie", dat blijft toch nog altijd moeilijk.

En dan is er nog het gewone werk: maandag-dinsdag universiteit (het werk schiet op, en ik denk dat ze content zijn), woensdagvoormiddag naar de kinderneuroloog met die baby van drie maanden oud met een heel klein hoofdje en hoogst waarschijnlijk blind en tussendoor beginnen werken voor Memisa. Donderdag en vrijdag consultatie (elke dag tussen de 20 en 25 patiënten). En dan blijven er nu en dan Belgen bellen, of mensen van Zambiza die ziek zijn.

En de rode draad blijft in mijn gedachten. Ik ben bezig een boekje te lezen over "Etica economica y social", hier gevonden, van proffen uit Leuven (Christian Arnsperger en Philippe Vanparijs). Ik lees het op de bus, want op maandag en dinsdag ga ik met de bus naar de unief. Dan heeft Saulo de auto om de gastjes te voeren en af te halen. Morgen ben ik uitgenodigd bij Jo Herteleer, die werkt in het grote BTC-project. De "nieuwe attaché" van de Belgisch technische coöperatie zal er zijn. Ik moet toegeven dat ik een beetje ongerust ben... want ik denk dat ik de enige ben die een beetje anders denk dan hen. Maar goed, weer een uitdaging. En wie weet is er toch wel gehoor. Nu ga ik naar mijn bedje...

10 oktober: "en nog een toemaatje"

Gisteren werd het bij Jo Herteleer een rustige en interessante namiddag. Eerst

Wel en wee...(3)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

werd over vanalles en nog wat gebabbeld en de twee mensen van de ambassade vroegen naar mijn context, wat logisch is. Ik antwoordde gevat en voelde me zeker over wat ik vertelde. Ik vermeed teveel nadruk te leggen op "negatieve" dingen, zoals bijvoorbeeld het "geen statuut hebben" en vermeldde dit alleen terloops en nog eens op het einde. Op dat moment werd niet met eventuele oplossingen afgekomen, maar de setting was gesteld.

Ik vertelde vooral wat ik "wel" dacht te kunnen doen binnen dit grote project: een korte samenvatting van wat hij eigenlijk al wist op basis van de tekst die ik in België schreef. Zijn woorden waren een verrassing en ik zal hem bij zijn woord houden. Zij hadden er ook al aan gedacht om na te zien hoe zij zouden kunnen inspelen op de twee projecten in Quito (Pomasqui en Guamani, dat inderdaad een goed centrum is) die het meest participatief aan het werk waren met de bevolking omdat hun benadering nog steeds echt van bovenaf komt...en dat wij inderdaad positieve informatie en impact en pilootcentra zouden zijn... "We zullen ons echt op korte termijn eens moeten samenzetten en alles in concrete vorm steken", waren zijn woorden. Ik herhaalde nogmaals mijn wens en bedoeling om in Pomasqui een wetenschappelijk actieonderzoek uit te voeren over sociale zekerheid... en Jo vroeg zelf of wij met hen zouden kunnen en willen onderhandelen over dit opzet. Daarmee bedoelde hij echt dat we dus niet best met andere partners in zee zouden gaan en dat het hen echt wel interesseert.

Ik blijf voet bij stuk houden en ben misschien echt wel kieskeurig maar ik weet echt wat ik kan en wat mogelijk is met de mensen en ook wat de noden zijn. En ik zou niet graag in iets stappen waar ik zelf mijn twijfels of vragen over heb. Ik hoop dat mijn doorzetten nu echt wel vruchten zal beginnen afwerpen.

Daarenboven wil ik niet alleen inhoudelijk

datgene doen waar ik echt in geloof, ik wil ook niet gevangen zitten in een vast en alles innemend werkschema. Huisartsenconsultatie blijven doen is volgens mij vitaal om ook goed werk op het vlak van volksgezondheid te doen. En de relatie met de mensen van de universiteit wil ik zeker ook niet verliezen, want zo blijf ik echt wetenschappelijk bezig. Dus een veeleisende Inge... die door haar hoge eisen nu en dan tegenwind krijgt en daardoor ook soms afziet maar uiteindelijk toch wel resultaat zal bekomen.

Sarah is voor het ogenblik ten zeerste geboeid door geschiedenis. Vooral de geschiedenis van Christoffel Columbus en het feit dat men tevoren dacht dat de wereld plat en niet rond was, verwonderde haar sterk en er vloaide een heel boeiend gesprek uit voort. Er werden heel wat verbanden gelegd: over de neger-slaven die uit Afrika aangevoerd werden (waarbij de grote foto die ze zagen in het chocolademuseum in Brugge opnieuw levendig herbeschreven werd) en over de naam "Indo-America" enzovoort. Toch wel boeiend en plezant om zo te kunnen verdertellen wat ook wij leerden en dan nog zien dat ze uitermate geïnteresseerd was.

En Eliseke, die blijft genieten van haar kleuterklas en ze heeft nu ook een heel goede juffrouw in de Nederlandse school, weliswaar een Hollandse, maar een heel actieve en lieve. En haar eerste tand begint te wikkelen: reden tot blijdschap voor haar want dan komt "el ratoncito Perez" 's nachts die tand weghalen als ze hem onder haar kussen verstopt en dan krijgt ze een centje of een snoepje in de plaats.

Voor de rest. nog veel te veel om te vertellen, maar ik ben al een uur bezig en morgen moet er weer gewerkt worden en

Wel en wee...(4)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

dat met veel plezier, want ik voel dat de wind aan het veranderen is van richting. Laat ons verder blazen in de goede richting.

12 oktober

Vanmorgen consultatie met Dr. Broz: nog een kindje met een genetisch syndroom, vijf maanden oud. We zijn weer op weg. De mama is 20 jaar en het is haar 3de kindje. En Karina - zij is 19 en heeft twee kindjes-, die heeft dus inderdaad ernstig "vliegend flesijn" doorgemaakt en houdt daar nu een ernstig hartklepletsel aan over. En als je dan weet in welke omstandigheden en met welke mogelijkheden ze leeft, dan zeg je : we hebben geen recht om te klagen.

16 oktober

Donderdag was hier weer een dag van extremen: een heel erge consultatie met een jongen van 18 met handicap, daarna een les aan de unief voor chichi-studenten, en dan San Miguel in "levende" lijve in ons huis, met 70 mensen die de paternoster kwamen lezen, en achteraf elk twee wafels kregen met chocomelk. Ik moest denken aan het liedje van 'Sinte Moartens Oavend' en heb het aan de mensen ook verteld: mooie herinneringen. Gisteren 28 consultaties in Pomasqui, waarvan veel ook over erge dingen. Ik was zelf tevreden over mijn week: veel nuttige en interessante dingen gedaan.

24 oktober: "twee woorden...."

Morgen schrijf ik een langere mail, want ik moet nog kleren plooiën en klaarzetten voor morgen. Saulo is naar Riobamba. En de hutsepot moet nog afgewerkt worden.: lamsstoofpotje met savooi-en aardappel-puree. 't Ruikt in alle geval goed. Ik maakte met de gastjes ook nog drie potten choco en vier potten aardbeienconfituur en een kilo abrikozen op sap (gewoon zachtjes koken met kaneel en suiker:

echt lekker) en dat voor dinsdag met kip. Gisteren, zaterdag, vergadering op de unief, ivm mijn "docentencontract". Ik zal, naast het ander werk dat per project betaald wordt, 8 uur per week werken voor de maestria-modules zelf. Dat houdt zowel organisatorisch als inhoudelijk werk in, wordt op zich niet goed betaald, maar is een ankerpunt voor andere dingen en het blijft beperkt in tijd

25 oktober: "'bij deze in telegramstijl'"
De officiële Belgische ontwikkelingssamenwerking, althans hier in Ecuador, doet verscheidene pogingen om ons werk, Taporri meerbepaald, op hun officiële "website" te krijgen. want "het is interessant om te weten wat er allemaal vanuit Belgische hoek gebeurt in Ecuador". Kwestie van aan "image-building" te doen.

1 november: " 't wekelijks nieuws'"

Dit weekend hebben we "feestelijke suikerwafels" gebakken (uit het boek "Den ouden disch") en ze hebben gesmaakt. Alle vier de gastjes hebben geholpen. 't Was plezierig, een mooie afsluiter van een drukke en goede werkweek... op een onaangename naam gesprek met JP Unger van het Tropisch Instituut Antwerpen na... Maar dat is te lang om te vertellen. De afsluiter was dat de proffen van hier het voor me opnamen en zegden dat ik geen energie moet steken in onze "meningsverschillen". Karen, de prof met wie ik samenwerk, had het almaar met hem aan de stok. Nu goed, wat ruggesteun deed deugd. In alle geval hebben we duidelijk een verschillende mening en vooral een verschillende manier van aanpakken, en over fundamenteën valt moeilijk te discussiëren... Het belangrijkste is dat ik alles voor mezelf, en ook voor de mensen hier nu klaar en helder zie, dat het werk zelf eigenlijk heel goed vlot, zowel in Taporri als in het Instituut. Dat is belangrijker dan dat een "buitenstaander"

Wel en wee...(5)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

er zomaar zijn plak in komt zwaaien en zijn mening uit en zegt wat ik volgens hem zou moeten doen, terwijl wijzelf helemaal niet overtuigd zijn van het feit dat zijn manier van doen de juiste weg is

Voor de rest, we doen ons best. Woensdag en donderdag is het hier vakantie en we zullen "colada morada" en "guaguas de pan" maken, de typische heel lekkere fruitdrank en de broodjes in de vorm van popjes. En ik probeer ervan te profiteren om nog wat mails te beantwoorden... : nog 14 staan op het lijstje "te beantwoorden". Vanaf volgende week een nieuw uurrooster, en hopelijk definitief...

Een deel van mijn tijd aan de unief gaat naar "Organizacion de Sistemas y Servicios de Salud" en is eigenlijk de praktische toepassing van alles wat we geleerd hebben in volksgezondheid. De eerste stap gebeurt nu in Pomasqui: het sociaal onderzoekswerk ivm sociale zekerheid. Daarnaast is er werk in het ISP, Instituto de Salud Publica en die tijd verdeel ik over de coördinatie van de verschillende studiemodules voor de studenten van de maestria. Dat werk doe ik samen met nog een andere dokter.

En dan zijn er nog de uitgave van het tijdschrift Volksgezondheid en de inhoudelijke projecten die men mij geeft, zoals nu het uitwerken van die leidraad over het "ontwikkelen van een methodologische cursus over Onderzoek van Gezondheids-systemen", misschien wel moeilijk te verstaan, maar het gaat over een echt fundamenteel theoretisch onderzoekswerk. Trouwens, ken je mijn voorlopige "titel" al? Ik ben nu: "medico-docente-investigadora"....: ge zoudt voor minder de kraag van uw hemd wat opendoen hé. Ik klop echt wel veel uren maar wat ik doe, doe ik graag en vooral: het maakt het leven voor enkele mensen hier toch een beetje mooier. Saulo helpt tijdens de week goed met de gastjes en 's avonds en

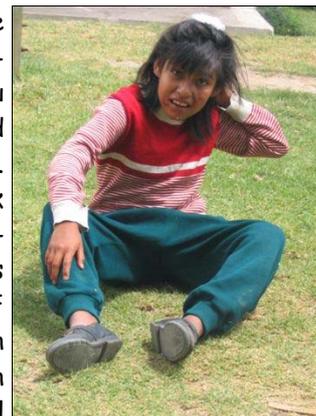
in het weekend doe ik ook mijn deel.

7 november

Het weekend is voorbij en we zijn weer klaar voor een nieuwe werkweek met het nieuwe uurrooster. Ik hoop dat het zal meevallen en dat ik goed kan voortdoen. Dit weekend heb ik enkele teksten kunnen lezen o.a. een wetenschappelijk artikel over de prijs van de Amerikaanse medicamenten die op oneerlijke wijze hoog gehouden wordt. Het artikel verscheen in British Medical Journal, een heel bekend en erkend medisch tijdschrift.

Ik las een projectvoorstel van een dokter met wie ik samenwerk ivm de coördinatie van de leermodules volksgezondheidszorg. Hij vroeg me of ik een handje wou toesteken. En 'k heb me eerst toegelegd op het helpen herordenen van het artikel. Daarna zullen we het nog eens inhoudelijk moeten nakijken, want alles was door elkaar geschreven zodat het moeilijk was om er een rode draad in te vinden. Om af te sluiten las ik ook nog de verbeteringen aan mijn eigen projectvoorstel die Karen suggereerde. Het gaat over het voorstel rond financiële toegankelijkheid van de gezondheidsdiensten in Pomasqui met als belangrijkste luik "sociale zekerheid". Ze vindt het blijkbaar een interessant voorstel want zonder enige verplichting heeft ze de 16 pagina's grondig doorgelezen en goeie suggesties gedaan.

Dinsdagmiddag kwam ze nog binnen op "mijn kantoor" en zei dat het project waar ik nu mee bezig ben (dat project van de wereldgezondheidsorganisatie over onderwijsmethodes), verlengd wordt voor nog een jaar en ze vroeg of ik verder wil meewerken : het voorstel voor Pomasqui zou er wel binnen kunnen kaderen. Dankzij financiering van de Wereldgezondheidsorganisatie zouden we normaalgezien in januari van start kunnen gaan. Goed nieuws ?

Wel en wee...(6)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

30 november

Hier is het knokken tegen het uurwerk. Maandag en dinsdag heb ik een atelier waarin ik mijn werk voor een internationaal publiek moet voorstellen. We gaan twee dagen op "retraite" ergens dicht bij Otavalo en ik moet klaar zijn. Er zijn nog hopen werk.

Doe maar goed je sjaal en wanten en dikke frak aan om buiten te komen want naar we hier horen en zelfs zien op televisie liggen jullie goed onder de sneeuw. Hier overdag tot 30 graden, stralende zon en 's nachts mooie heldere hemel. De vulkanen laten zich in al hun pracht en praal aan de horizon zien. 't Is mooi.

4 december : "straks Otavalo-waarts"

Hier een heel hectische week achter de rug met donderdagavond en -nacht een heel nare ervaring. We wilden Gustavo, die jongen met handicap die in een caviakotje opgesloten zat, hospitaliseren omdat hij een zware infectie, bloedvergiftiging, had. Nergens, maar dan ook nergens wilden ze hem opnemen. Het werd voor Saulo en mijzelf een heuse calvarietocht terwijl An en Tom voor de kindjes zorgden. Uiteindelijk werd hij opgenomen in een klein ziekenhuisje van zusterkes waar hij vannacht gestorven is. Het was de eerste keer dat ik, als ik hoorde dat iemand dood gegaan is, echt voluit kon zeggen: mag hij in vrede rusten. Zijn leven is niets anders dan een afzien geweest. Maar heel weinig mensen zagen hem graag. Ikzelf voel me rustig bij hem, want ik voel dat ik in de korte tijd dat ik hem kende, toch wel wat warmte en juiste verzorging gegeven heb. Maar 'k ben bang dat ik zal uitschieten als ik zijn moeder zal zien, want het had allemaal niet moeten gebeuren. Nu, wat donderdagavond in de ziekenhuizentournee gebeurde, legt

ook voor een stuk uit waarom die moeder zo met hem omging. Echt waar, iedereen haalde zijn neus op en deed om ter meest zijn best om zijn afkeer en afgrijzen te uiten. Ik heb het vrijdagmorgen verteld op de unief en met René, de directeur van het instituut, hebben we afgesproken om volgende week een afspraak te vragen in het openbaar ziekenhuis, waar hij echt had moeten opgenomen zijn: daar werd hij met allerlei drogredenen letterlijk "buitengezet". Het verhaal krijgt dus zeker nog een staartje. Wat we donderdag en vrijdagmorgen beleefden, was echt ONMENSELIJK. Saulo was er ook niet goed van. en zei: " 't is goed dat ik het nu ook ne keer allemaal zelf gezien heb. 't Geeft me nog veel meer kracht om verder achter jou te staan want soms begrijp ik je vechtlust niet goed. Maar nu heb ik het zelf gezien, gevoeld, geroken en gehoord. Doe maar verder want het moet echt veranderen."

Vandaag is sinterklaas ook langs gekomen... kwestie van op 6 december terug in België te kunnen zijn hé en iedereen was content: Voor Sarah (die overigens nog stevast blijft geloven in Sinterklaas) was een echt goede basketbal het cadeau, voor Lieneke een behoorlijk pianootje, voor Elisa een prinsessenverkleedset en voor Amelie een buggietje met pop en nog wat snoepkes en prutskes. Hun dag was goed en morgen zetten we de kerstboom, nog voor ik vertrek. Nog een week of twee goed doorwerken en dan komt er hopelijk wat rust, want zelfs de vakantiedagen, allerheiligen-allerzielen en nu vijf en zes december die hier officiële vakantiedagen zijn was het, kunnen jullie raden?: werk, werk en nog eens werk.

8 december: "doodmoe maar content"

De voorbije twee dagen werden inderdaad

Wel en wee...(7)

Uit de brieven en mailtjes van Inge sinds september

"een minicongresje-werkbijeenkomst" over de tekst die ik aan het schrijven ben binnen het project van de wereldgezondheidsorganisatie. De titel is, hou u vast: "Richtlijnen over het ontwikkelen van een cursus over onderzoek in de gezondheidssector: documento para la discusion". Je moet eerst en vooral weten dat onderzoek binnen de gezondheidssector helemaal niet alleen maar farmacologisch onderzoek is. Het gaat vooral over het onderzoek van gezondheidssystemen: dus bijvoorbeeld over sociale zekerheid, over het al dan niet opnemen van alternatieve geneeswijzen in de zogenaamd formele sector, over "empowerment" (waarover mijn thesis ging), en ook over administratieve en organisatorische aspecten van de organisatie van de gezondheidsdiensten. Het is dus heel ruim, en gaat ook heel erg de sociale toer op. Mijne 'wikkel' dus en heel interessant.

Sinds september, in totaal ongeveer al een 180 uur, werk ik op basis van de ervaring die ons instituut opbouwde met de vijf maestria-promoties die ze reeds hadden, een handleiding uit over het bijbrengen aan studenten van die specifieke onderzoeksmethodologie. Nu moet je weten dat over dat onderzoeksterrein, "onderzoek binnen gezondheidssystemen en gezondheidsdiensten" nog heel wat geharrewar bestaat. Het wordt dus niet zomaar een "kookboek" over hoe je zo'n cursus moet samenstellen is. Er moet aan de basis nogal wat gediscussieerd worden. en nu en dan komen zelfs ethische aspecten aan bod.

Ik schreef daarrond al een 40-tal bladzijden en die werden de voorbije dagen door een twintigtal personen "gevalideerd". Daarvoor kwamen ook nog die twee internationale "experts", waarvan er één eigenlijk weinig of niets van af wist, maar de andere integendeel heel

veel. We vertrokken dus al zondagmiddag en er was nog een amerikaans-ecuadoraan, of omgekeerd, in alle geval een pipo, mee, die zagezegd alles methodologisch in mekaar moest steken. Daar was een roetje in het eten want die "facilitador" was echt niet goed.

Maar goed, wat mij het meest interesseerde was dat de tekst werd besproken en wat nog het meest van al deugd deed waren de gesprekken en bemoedigen ter zijde vooral juist van de mensen die ik zelf echt waardeer. De ene was Argentijn, met wie ik morgen en overmorgen nog een vergadering heb, en ook nog een Spaanse jezuïet- socioloog die hier al 35 jaar woont en werkt. Zij vroegen mij of ik wel besepte welke straffe en enigszins revolutionaire tekst ik aan het schrijven was. Ik antwoordde dat alles echt logisch uitgedacht en overwogen was en dat ik niet zomaar mijn eigen mening neerpende. En het antwoord terug was dat ze dat wel wisten en inzagen, en dat ze blij waren en vooral ook bijna helemaal akkoord met wat geschreven was. Het gaat enigszins tegen het "hegemonisch denken" in maar biedt dan ook wel alternatieven Ik denk en met mij ook nog die anderen, hier echt een beetje uitweg voor "die arme derde wereld" aan te kunnen bieden. Nu goed... Ik zei al dat ik echt te moe ben om nog veel meer te schrijven. Ik moet nog kleren plooiën en mijn boekentas klaarmaken voor morgen. In de voormiddag, dat is van 7.30 uur tot 12.00 uur heb ik consultatie in Taporí, dan haal ik Elisa en Amelie af en breng hen naar Miche als Saulo nog niet thuis is, want hij is voor de derde keer in twee maanden gaan optreden in Colombia, en dan is er de tweede shift : Lien en Sarah afhalen om 13.30, en dan om 14.30 vergadering op het instituut tot rond 18.30 uur. Het wordt een lange dag.

De Deur van Inge's Huis staat altijd open. Een drietal uit Gullegem/Moorsele op bezoek(I)

Ons verhaal begint ergens in oktober van vorig jaar, nog ver voor ons vertrek naar het midden van de wereld. Ik was in gedachten nog vaak in Ethiopië, en bij de mensen die ik daar heb ontmoet. Daar was ik die zomer twee maand geweest om te reizen en vrijwilligerswerk te doen. Het was niet gemakkelijk geweest om ginder afscheid te nemen. Ik dacht er aan om in de zomer terug te gaan, maar eigenlijk moest ik toegeven dat ik een nieuwe uitdaging zocht.

Ik zat op kot, samen met Ine, en we begonnen te dromen van een nieuw project, iets waar we opnieuw zouden kunnen naar uitkijken. We kwamen al vlug bij Latijns-Amerika! We besloten opnieuw onze vakantie op een zinvolle manier in te vullen, en we gingen op zoek naar een project dat ons aansprak...en naar mensen die ons wilden vergezellen.

Het kostte ons meer moeite dan verwacht, maar uiteindelijk vonden we een project in Ecuador, ergens ten noorden van Quito in de Chota vallei. In dit gebied wonen heel veel Afro-Ecuadorianen. Deze zwarten werden 300 jaar geleden vanuit Afrika naar Ecuador gebracht om op de grote suikerrietplantages te werken als slaven. Nu de slavenarbeid is afgeschaft blijven velen rond de oude haciëndas wonen, op uitgeputte gronden, vaak zonder werk of enige toekomst voor zich. Maar in Mascarilla, een klein dorpje ergens in deze droge vallei, was er opnieuw hoop. Daar probeert de bevolking hun verloren gegane identiteit terug te beleven. Jong en oud leren opnieuw Afrikaanse maskers maken, de Bomba te dansen, te spelen en van zichzelf te houden. Het idee kwam van de mensen uit het dorp zelf, maar het werd ondersteunt door Marco, een Belg. Vandaar dat we bij dit project terecht kwamen.

We woonden en werkten een maand lang samen met de mensen van het dorp mee aan het Campamento Vaccacional, dat dit jaar voor het eerst doorging. Dit was een vakantiecamp voor de jongeren van het dorp, georganiseerd door de jongeren van het dorp. Van maandag tot donderdag deden we bijna altijd hetzelfde. In de voormiddag waren er activiteiten voor de jongsten, van 5 tot 12 jaar, voorzien. We knutselden, maakten schilderijtjes of leerden hen verhaaltjes waardoor ze beter leerden lezen en schrijven. Elk van ons stond bij een ander groepje, zo leerden we onze kindjes heel vlug kennen en leerden we al vlug heel veel Spaans. Ik stond bij de jongste groep, met de allerkleinste. Ons groepje noemde 'Los Elefantjes', de olifantjes. Het waren allemaal schatten van kinderen, die veel voor me zijn gaan betekenen, en die ik nooit zal vergeten. In de namiddag waren er activiteiten voor 'los juvenes', de jongeren, dit op een meer scoutse manier. We leerden hen spelen van bij ons én wij leerden hun traditionele spelen. We speelden voetbal, basketbal of tussen twee vuren. Twee maal per week was er ook Engelse les. Daarbij had ik vaak een dubbel gevoel. Enerzijds vond ik het zelf heel plezant om te doen, maar anderzijds waren de jongeren vaak niet gemotiveerd om iets bij te leren. Toch begreep ik hen. Velen van hen komen waarschijnlijk nooit buiten hun dorp, laat staan buiten de grenzen van Ecuador, en als ze toch het geluk hebben om ooit te kunnen reizen zal dit voor hen heel waarschijnlijk enkel binnen Latijns Amerika zijn, waar iedereen Spaans spreekt.

Elke vrijdag was er een speciale dag gepland. We maakten een grote wandeling, of gingen eens zwemmen in een openluchtzwembad, waar het water verwarmd werd door de vulkanische ondergrond. Voor de kinderen van het dorp was dit de gebeurtenis uit hun leven, en op die momenten straalden ze echt van geluk! Maar voor me-

De Deur van Inge's Huis staat altijd open. Een drietal uit Gullegem/Moorsele op bezoek (2)

zelf zal het vooral die eerste vrijdag van ons verblijf ginder zijn die me altijd zal bijblijven. In de oude ruïne van de suikerrietmolen maakten we een kampvuur. Het had iets magisch, iets van een oud riteel of een herdenking voor de vele slaven die daar al die jaren hebben gewerkt en gezwoegd. Er werden liedjes gezongen en er heerste een zalige sfeer... ik voelde me gelukkig.

Maar als ik terugdenk aan Mascarilla, dan gaan mijn gedachten vooral uit naar mijn gastgezin, waar Sanne en ik samen mochten verblijven. Ik denk vaak aan hen terug, aan Noemi en Rolando, mijn nieuwe 'mami' en 'papi', zoals ze in Ecuador zeggen, en Santiago, Ostin en Nicole, mijn nieuwe broers en zus. Een maand lang hebben ze voor ons alles gedaan wat ze maar konden en ons beschouwd als een deel van hun gezin. Wij kregen een kamer voor samen, terwijl zij met hun vijfen samen sliepen in twee bedden ... Ze zorgden zo goed ze konden dat we niets tekort kwamen. We deelden alles met elkaar, vreugde en verdriet. Het was een fantastisch gebaar vol warmte. De gesprekken met Rolando zal ik nooit vergeten, en ik hoop ooit dat ik op een dag ook even gastvrij voor hen zal kunnen zijn!

Een maand ging snel voorbij en het afscheid nemen viel ons zwaar, zelfs al beloofden we op een dag terug te komen om te zien hoe de droom van het dorp werkelijkheid zal worden. We lieten veel nieuwe vrienden achter. Toch hadden we nog iets om naar uit te kijken ... we zouden nog een rondreis maken door Ecuador, en zo proberen de mooiste plekjes van het betoverende land te ontdekken...

Maar op dag 1 van onze rondreis liep het al fout. In Manta aan de kust werden we midden in de middag overvallen in een klein restaurantje. Papieren kwijt, geld gestolen ... en diep onder de indruk. Wat volgde waren 4 rotte dagen die zich afspeelden tussen ons hotel en de Belgische ambassade. Niet alleen waren we ons papieren kwijt, maar wat nog veel erger was, ook ons vertrouwen in de bevolking hadden ze afgenomen, en alles wat daarvoor zo mooi had geleken was er nu niet meer...

Nu komen we op het punt waarop jullie als lezer gaan begrijpen hoe dit artikel verband houdt met Inge. Inge had in België via onze ouders gehoord van onze overval en wou ons helpen. Ze kwam ons ophalen in Quito en nam haar mee naar haar huis, voor ons een veilige haven van rust. Samen met Saulo bracht ze ons terug op ons gemak, en zorgde ervoor dat we toch nog heel wat mooie plekjes in Ecuador konden zien. Ze schakelden vrienden in die ons overal naartoe wilden begeleiden en namen ons ook zelf mee naar Papallacta. Een van de hoogtepunten was een optreden van Jayac en de 'feestmaaltijd' achteraf die ik nooit zal vergeten.

Ik ben heel dankbaar voor wat Inge en Saulo voor ons hebben gedaan, terwijl het voor hen zeker niet evident was, want ze waren net terug na 5 maanden in België te hebben gewoond. Ook denken wij nog heel veel terug aan Sarah, Lien, Elisa en Amelie'tje, die toen al heel goed Nederlands konden praten. Op deze manier, met dit artikel willen we hen dan ook nog eens van harte bedanken voor alles wat ze voor ons hebben gedaan. We wensen het hele gezin nog heel veel sterkte, doorzetting en veel liefde toe. Gracias.

Mathieu, Sanne en Ine

Prijs Professor Jozef Vandpitte voor Inge

Inge kreeg voor haar werk in Ecuador, meer bepaald voor haar inspanning tot het opzetten van een 'weg tot betere huisartsenopleiding', de tweejaarlijkse prijs Prof. Vandepitte.

Uit het Fonds Alumni Mundi Professor Jozef Vandepitte wordt tweejaarlijkse een prijs uitgereikt met als doel het voortgezet onderwijs in de geneeskunde in de tropen te bevorderen door reeds bekomen resultaten te bekronen en verdere ontwikkelingen aan te moedigen. (voor wie meer wil lezen: www.kuleuven.be/vesaliusonline/vandepitte.)

Inge Debrouwere werkt sinds 1994 als huisarts voor maatschappelijk uitgesloten bevolkingsgroepen in een eerstelijnsgezondheidscentrum dat zich bevindt in een urbanomarginale gemeente van de stad Quito (Ecuador). Dit "basisgezondheidszorg"-model, gebaseerd op huisartsgeneeskunde, biedt een integraal dienstenpakket aan en vult zich aan met een uitgebouwd referentiesysteem. Dit model is ongewoon binnen het Ecuadoraans gezondheidsdienstensysteem dat gefractioneerd, biologisch gericht en gespecialiseerd is en bijgevolg heel duur en weinig effectief is.

Huisartsgeneeskunde geniet in Ecuador weinig prestige, noch bij de studenten geneeskunde, noch bij de bevolking. Tijdens de opleiding wordt weinig aandacht besteed aan een globale aanpak van de gezondheidsproblemen en goede stageplaatsen zijn schaars. De vorming en motivatie van artsen zijn dus essentiële factoren bij de aanpak van dit probleem.

In Ecuador is er een nijpend tekort aan huisartsen, zeker vanuit "volksgezondheidkundig" perspectief dat zich baseert op echelonnering van de gezondheidsdiensten.

Tijdens de opleiding aan de verschillende faculteiten geneeskunde wordt weinig aandacht besteed aan echte "huisartsgeneeskunde" en het praktische gedeelte van de studies vindt vooral plaats binnen de ziekenhuismuren. Goede stageplaatsen om huisartsgeneeskunde te leren en te beoefenen zijn schaars.

De meerderheid van de studenten geneeskunde denkt er ook niet aan om "medico familiar" te worden aangezien dit bij de bevolking weinig prestige biedt. Dit heeft onder andere te maken met de slechte kwaliteit van de dienstverlening die in openbare gezondheidscentra geleverd wordt door pas afgestudeerde "medicos rurales". Zij worden na hun opleiding verplicht om tegen een laag loon in dikwijls veraf gelegen gebieden en zonder enige vorm van begeleiding of opvolging, een jaar te werken in een staatsgezondheidscentrum. Velen van hen vervullen deze plicht dan ook op weinig gemotiveerde en professionele basis.

De bevolking richt zich dan ook uit zichzelf bijna onmiddellijk tot artsen met een specialisatie, zonder enige vorm van integrale aanpak, referentie en continuïteit. Dit maakt het huidige systeem heel duur en de gezondheidszorg weinig effectief.

Tot nog toe probeerde dokter Inge Debrouwere dit op informele wijze en op kleine schaal te verhelpen door studenten geneeskunde op vrijwillige basis te laten proeven van "echte" huisartsgeneeskunde en met het opstarten van een lokale "huisartsenkring". De opgedane kennis tijdens een bijkomende en pas afgewerkte opleiding "master in public health" die ze volgde aan de Pontificia Universidad Catolica del Ecuador (Quito), is nu de basis om op formele en georganiseerde wijze mee te helpen aan de uitbouw van een lokaal geïntegreerd gezondheidssysteem. Het aanbieden van goede stageplaatsen voor studenten geneeskunde en de capaciteitsopbouw van het aanwezige gezondheidspersoneel op administratief, organisa-

Prijs Professor Jozef Vandpitte voor Inge

torisch en institutioneel vlak vormen twee essentiële onderdelen van dit nieuwe project.

Zoals u merkt gaat het om kleinschalige, weinig politiek zichtbare en dikwijls ook informele stappen waarbij actieve participatie, zowel van de bevolking als van het gezondheidspersoneel centraal staat. Nochtans is en blijft het Inges overtuiging dat slechts op basis van echt empowerment blijvend en diepgaande resultaten kunnen bekomen worden. En dit kan alleen maar op basis van langetermijnwerking, van persoon tot persoon. Door de opleiding Volksgezondheid verandert het tot nog toe informele en intuïtieve accent van haar werking nu in een formele aanpak met een wetenschappelijke basis, waarbij veel sociaal onderzoekswerk binnen de gezondheidssector zal geleverd worden dat hopelijk ook gehoor krijgt binnen hogere kringen, zowel in Ecuador als in België in de sector ontwikkelingssamenwerking.

En dan ....Een korte email-wisseling:

-----Original Message-----

From: Fons Verdonck [mailto:Fons.Verdonck@kulak.ac.be]
Sent: Domingo, 18 de Septiembre de 2005 2:44
To: debringe@ecnet.ec
Subject: prijs Vandepitte

Beste Inge,
(*uittreksel*)

het bestuur van Alumni Ontwikkelingshulp heeft beslist u de prijs Vandepitte toe te kennen. GELUKWENSEN!

Met vriendelijke groeten,

Fons Verdonck

-----Original Message-----

From: Inge Debrouwere [mailto:debringe@ecnet.ec]
Sent: Lunes, 19 de Septiembre de 2005 21:39
To: 'Fons Verdonck'
Subject: RE: prijs Vandepitte

Geachte professor,

Hartelijk dank voor het goede nieuws. 't Was een welkom schouderklopje dat ons aanzet om overtuigd verder te gaan... net zoals we dikwijls bij John in de mis zongen: "Groot is de wereld en lang duurt de tijd... maar klein zijn de voeten die gaan waar geen wegen gaan..." Ons werk is bescheiden en weinig zichtbaar voor grote instanties... maar elke stap die we zetten is weloverwogen en bedachtzaam. De opleiding Volksgezondheid die Alumni Ontwikkelingshulp meegefinancierd heeft, helpt me daarbij nog een stuk verder, soms wars tegen grote stromingen in. Het is een hele eer voor mij om die prijs na U te mogen ontvangen. Ik vraag me dikwijls af of ik het echt wel verdien.

Nogmaals hartelijk dank voor alles, en daarbij in de eerste plaats voor uw eerlijke en blijvende interesse in ons doen en laten hier.

Vriendelijke groeten,
Inge Debrouwere

✓ **ogel van papier**

Vragen of opmerkingen bij

De ouders van Inge:
Etienne en Brigitte Debrouwere-Allegaert
Olmenlaan 30
8560 Moorsele

Telefoon&fax: (056) 41 43 68
E-mail: edebrall@skynet.be

HOE INGE CONTACTEREN ?

BRIEVEN/ZENDINGEN onder gesloten omslag mogen nog altijd met de frankering van Belgisch posttarief verstuurd worden **via de ambassade. Pakjes worden niet meer aanvaard.**

Inge Debrouwere- Saulo Diaz
Ambabel Quito Ecuador
c/o Minbuza A.43
Karmelietenstraat 19
1000 Brussel

Telefoon/Fax/Email

Tel en Fax 00 59 32 288 62 29
Email: debringe@ecnet.ec

Websites:

<http://www.ecuador.org/news.htm>

Wie de vogel op het net wil terugvinden kan hem enkele weken lang downloaden van het net op

<http://users.pandora.be/koen.vaneygen1/2005jg11nr4.pdf>

pdf formaat (Acrobat reader nodig)

FINANCIËLE STEUN

Met fiscaal attest

(vanaf 30,00 €, verspreid over één of meer giften in hetzelfde jaar) :

000-0718676-03

Kontinenten

Doorniksesteenweg 149

8500 Kortrijk

Vermelding: Inge Debrouwere Ecuador

(Kontinenten is het administratief centrum voor missiewerking in het bisdom Brugge en vraagt sinds jan. 2005 voor administratieve regeling 2% van het gestorte bedrag. De overige 98% van uw bijdrage gaat rechtstreeks naar Inges werk.)

Zonder fiscaal attest :

083-2520839-06

Inge Debrouwere

Moorsele

Vermelding: Project Tapori